

Kogerkerk zondag 14 januari 2024

Overweging

Ruim een week geleden, op 6 januari, was het het feest van Epifanie.

Epifanie betekent 'verschijning' of 'openbaring'.

In de Oosters-Orthodoxe kerk wordt Epifanie groots gevierd.

Het is daar zowel het feest van de geboorte als van de doop van Jezus.

Het orthodoxe kerstfeest valt dan ook twee weken later als bij ons.

In de westerse kerk is het feest van Epifanie overgenomen,

maar wel met een andere invulling: de aanbidding van de Wijzen.

De zondagen na Epifanie hebben allemaal een feestelijk karakter.

Want met het verschijnen van het kerstkind is een Licht opgegaan.

En elke zondag ontdekken we verschillende kleuren uit het palet van dat Licht.

Zo gaan we meer en meer begrijpen wie het kind, dat met kerst is geboren, nu eigenlijk is.

Vandaag, op deze eerste zondag na Epifanie, wil ik samen met de Wijzen optrekken om te kijken welk licht de ster, die zij volgen, laat schijnen op het kind.

De Wijzen komen het kind de beste wensen brengen.

Daarvoor hebben ze drie geschenken meegenomen.

Ook die geschenken brengen aan het licht wat in het leven van dit kind belangrijk zal zijn.

Wie zijn die Wijzen uit het Oosten?

Wie bij de adventsviering was van de woensdagmorgengroep heeft daar van alles over gehoord en gezien, want ze zijn veelvuldig afgebeeld in de kunst.

Magiërs worden ze genoemd, sterrenkijkers, kenners van de astrologie.

Ze weten alles van het firmament dat boven ons uit torent, en bestuderen de tekenen van de tijd.

Ze geloven in het evenwicht tussen hemel en aarde.

De éne ster rijst op, de andere daalt.

Zo gaat het jaar in jaar uit, toen en nu.

Maar op een nacht klopt er iets niet in hun geregelde wereldbeeld.

Ze zien geen rijzende ster met een lange 'ij',

maar een reizende ster met een korte 'ei'.

Er zijn geleerden die later hebben uitgerekend dat precies in die tijd de komeet Halley aan de hemel te zien moet zijn geweest, want de Bijbel moet toch kloppen?

Maar dààr gaat het niet om in dit verhaal, dat is verder onbelangrijk. Deze ster is een verhalende ster, die vertelt over de geboorte van het goede.

Het is een ster die beweegt omdat de wereld gaat bewegen.

Het is een ster die schijnt omdat het aardedonker is in die tijd.

Met de valse koning Herodes aan de macht en een land bezet door de Romeinen.

Het is een toekomstloze, uitzichtsloze tijd, waarin iedereen meer dan ooit verlangt naar licht.

En dat diepe verlangen naar licht is ons niet vreemd.

Ook wij hopen, in deze tijd misschien wel meer dan ooit, op verlichting.

Met al het leed op ons netvlies dat we dagelijks zien.

De Wijzen uit het Oosten weten dat allemaal niet.

Zij kloppen aan bij het paleis van Herodes

en vragen waar de koning der Joden geboren is.

En deze vreemdelingen brengen daar vervolgens de hele boel in rep en roer.

Herodes, en heel Jeruzalem met hem, is in verwarring.

De vraag van de Wijzen zet in één klap hun geregelde bestaan op zijn kop.

De reizende ster zorgt voor een barst in al hun vanzelfsprekendheden.

Ze hebben iets wezenlijks over het hoofd gezien.

Zelfs schriftgeleerden en overpriesters zagen het niet,.

Zeg maar het bestuurlijke apparaat èn de kerk.

Notabene vreemdelingen, van ver weg, kunnen en moeten hen hier bij de les bepalen.

Zij maken met hun vraag duidelijk dat je het licht zomaar over het hoofd kan zien.

De Wijzen vragen naar de *koning* der Joden, niet naar de kroonprins.

Het kind dat geboren is, is gelijk al koning.

De schriftgeleerden weten uit hun boeken waar zo'n koning te vinden is.

In Betlehem, een onooglijk dorpje,

maar wel de plek waar die andere koning naar Gods hart vandaan komt: David.

Het herderskind, dat het land bevrijdt uit de klauwen van de bezetter, door de reus Goliath te verslaan met een paar steentjes.

Daar in Betlehem is de koning der Joden geboren.

Herderschap zal ook hem kenmerken.

Voor die koning wordt door de Wijzen gebogen.
En dat is niet alles, ze hebben ook drie geschenken bij zich.
Vanwege die drie geschenken werden het in de traditie drie Wijzen.
En de traditie zag in de Wijzen ook de hele mensheid verbeeld.
Ze vertegenwoordigden drie werelddelen,
drie huidskleuren en drie generaties.

Wat kunnen wij leren van de Wijzen uit het Oosten?
Ze kunnen ons helpen om onze blikrichting te bepalen, hier en nu,
in ons eigen leven, en in deze wereld.
Zij gebruiken een barst in hun vanzelfsprekende orde om het onbekende
tegenwoordig te gaan.
Zij laten hun vertrouwde wereld los.
Op zoek naar dat wat er echt toe doet in het leven.
Zij hebben het lef om het licht in deze wereld achterna te gaan.
Wij kunnen hen daarin volgen.

Waar een, twee of drie mensen doen wat gedaan moet worden,
- zoals de Wijzen dat deden -
en waar mensen hun verlangen naar licht niet onderdrukken,
maar het licht volgen,
en het licht voorrang geven,
dààr is God aanwezig.

En wat je doet hoeft niet ingewikkeld te zijn.
Met de talenten, die jou gegeven zijn, kun je het donker verlichten,

Wat we vandaag doen als gemeente,
meewerken aan de voorraad van de Voedselbank,
zorgen dat er voldoende artikelen beschikbaar zijn,
is daarvan een mooi voorbeeld.

Drie geschenken bieden de Wijzen aan,
alles wat ze als wijsheid hebben vergaard in hun leven:
goud, wierook en mirre.

Ik geef goud zegt de eerste,
want goud staat voor een rijkelijk gevuld leven,
voor bloei en groei en glans, voor tot je recht komen als mens.
Dat het kind daarin anderen mag voorgaan, wenst de eerste Wijze hem
toe.

Ik geef wierook zegt de tweede,
want wierook staat voor overgave en gebed,
voor het zoeken en luisteren naar ons diepste verlangen,
naar God, die dààr te vinden is waar we Hem niet verwachten.
Een God die niet samenvalt met de bestaande orde.
Dat het kind anderen in die zoektocht mag voorgaan, dat wenst de
tweede Wijze hem toe.

Ik geef mirre zegt de derde,
geurende olie waarmee een door pijn gefolterd lichaam
kan worden ingewreven en verzacht.
Dat het kind anderen mag verlossen
van hun verdriet en hun pijn, dat wenst de derde Wijze hem toe.

Wat deed het kind met al die wijze wensen?
Dat verhaal wordt niet verteld in de Bijbel. Of toch...?
Wie verder leest in het evangelie ontdekt hoe het kind op zijn beurt
geschenken uitdeelt.

Hij laat mensen tot hun recht komen.

Hij helpt mensen om God te vinden.

En zijn leven is genezing voor de pijn van anderen.

De Wijzen hebben alles gegeven wat ze hadden.
Met lege handen keren zij terug naar huis,
maar geloof, hoop en liefde vergezellen hen.

En wij?

Ook wij krijgen van de Wijzen uit het Oosten de beste wensen mee:

Goud, met de wens dat wijzelf mensen zullen zijn die tot ons recht
komen, maar ook anderen helpen om tot hun recht te komen.

Wierook, met de wens om te zoeken en te luisteren naar de stem van
God in de wereld, en in onszelf, en ons daardoor te laten leiden.

En mirre, met de wens om onze pijn en ons verdriet te durven delen.
Zodat anderen het kunnen helpen dragen.
En jij, omgekeerd, de pijn van hen kunt helpen dragen.

Steeds weer, dag in dag uit,
mogen we deze drie geschenken ontvangen, uitpakken

en ervan uitdelen.
We hebben er een heel nieuw jaar voor.

Moge het zo zijn. Amen.